

Örmezői **Morus Szent** **Tamás** Egyesület

Morus Tamás Napja | június 22.

A kiadvány anyagának összeállításában az Őrmezői Morus Szent Tamás Egyesület tagjai és támogatói vettek részt. A hosszabb írások szerzőit a kiadványban tüntettük fel. A mellékelt képeket egyrészt az Egyesület tagjainak saját amatőr felvételeiből, másrészt Héra András tanár úr által készített képekből válogattuk.

Szerkesztette: Szalánczi Gabriella

Kiemelt támogatónk: Nemzeti Együttműködési Alap

Felelős kiadó: Őrmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Budapest, 2022. december

Őrmezői Morus Szent Tamás Egyesület | www.omszte.hu

Adószám: 18056824-1-43

Kedves Olvasó!

Szeretettel ajánlom Egyesületünk 2022. évi kiadványát. Most az év vége felé – visszatekintve az elmúlt időszakra – örömmel írom le, hálát adva a Jóistennek, hogy sok programot tudtunk megvalósítani, amelyet nem kis részben annak is köszönhetünk, hogy a Nemzeti Együttműködési Alap 2022-es pályázatán 295 eFt támogatást nyertünk.

Ebben az évben ünnepeltük megalakulásunk 30. évfordulóját. Ez alkalomból emlékeztünk meg az Egyesületünk volt elnökeire is, akik a kezdetektől mindig lelkesen tevékenykedtek érdekeinkért, összetartották a tagságot a sok nehézség ellenére.

Visszatekintve az alapítás óta eltelt 30 évre az Őrmezői Morus Szent Tamás Egyesület alapítói tizenegyen voltak, úgymint Cseh Zsolt, dr. Hubai József, dr. Matolcsy Károly, dr. Rónay Zoltán, Irányossy Knoblauch Miksa, Irányossyné Golarits Erzsébet, Kemenes Gábor, Kiss B. Zsolt, Pálos Jenő, Pálos Jenőné és Sármásy Zoltánné. Az alapító tizenegy tagunk mellett számos lelkes lokálpatrióta is bábáskodott a Morus bölcsőjénél, és akad köztük nem egy olyan társunk is, aki például a mai napig kitartó szervezője a zeneiskola kis hangversenytermében tartott vasárnapi szentmiséknek.

Elnökeink időrendi sorrendben:

- Irányossy Knoblauch Miksa (1993–1998);
- Dr. Forgách Gábor † (1998–2004);
- Kovács Jenő † (2004–2005);
- Makrainé Tóth Rita (2005–2015);
- Glattfelder Lucia † (2015–2018);
- Szalánczi Gabriella (2018–).

És most lássuk az év eseményeit időrendi sorrendben:

Morus koncertek

2022. március 19-én

A pandémia után a 2022-es év végre a korábban megszokott rend szerint, ismét egy Morus koncerttel kezdődött. Volt egy kis kezdeti izgalom a szervezés során, de végül is nagy örömmel és megkönnyebbüléssel láttuk, hogy ismét sokan jöttek el meghallgatni a zeneiskola ifjú növendékeit. Nem is csalódtunk, mert szokás szerint igen nagy zenei élményt kapott a hallgatóság. A diákok ismét bemutatták különleges tehetségüket, művészi rátermettségüket és szeretetüket a zene iránt. Héra András tanár úr, mint minden alkalommal, ismét segítette az előadott zeneműveket elhelyezni abban az adott korban, amelyben megszülettek és néhány szóval be is mutatta a zeneszerzőket. A fiatal fellépők a XVII. századtól kezdve a XX. századig válogatták a bemutatandó darabokat. Kedves színfoltja volt a hangverseny-

nek Benda Orsolya éneke, aki Satie: A díva kalapja c. művét adta elő franciául. A francia szöveget oly kedves bájjal adta elő, hogy szinte meg is lehetett érteni a tartalmát. Kiemelném még Bernácz Ábel és Pantoleon Antonios nagyszerű előadását is. (1.,2.,3. kép)

Műsor:

1. Bach: E-dúr hegedűverseny I. tétel
2. Bach: Lant Szwit No.4.
Prelude és Gavotte en Rondeau
3. Handel: Messiás-szoprán ária és

Deák Jakab – hegedű

Ferenci Balázs – gitár

Satie: A díva kalapja

4. Bellini: Esz-dúr koncert
5. Debussy: Arabesque No. 1
6. Colin: Solo de Concours
7. Manuel de Falla: Tűztánc
8. Messenger: Solo de Concours
9. Kodály: El kéne indulni
10. Mozart: Don Giovanni-Duett

11. Beethoven: B-dúr szonáta Op.22. 1. tétel
12. Vasilenko: CCmoll koncert I. tétel

Benda Orsolya – ének

Tatár Ádám – trombita
Chen Yunhan – zongora
Morandini Gut Dániel – oboa
Pantoleon Antonios – zongora
Bernácz Ábel – klarinét
Lendvay Csongor – ének
Benda Orsolya és
Lendvay Csongor – ének
Hámori Belán – zongora
Nagy Sándor – trombita

2022. május 21-én

Az év második koncertje is nagy siker volt. A koncerten többi között a Virtuózok című zenei vetélkedő egyik díjazottja is szerepelt. Emlékezetes volt számunkra, hogy Sárközi Ádám, aki a Virtuózok V4+ tehetségkutató versenyen különdíjat kapott, elsőként lépett fel a mi koncertünkön. Káprázatosan adta el Riehhold Glière: Tarantella és Bottesini: Andante című műveit nagybőgőn. A továbbiakban előadott művek előtt Héra tanár úr ismét néhány szóval ismertette a művek szerzőit. (4.,5.,6., kép)

2. Mozart: E-dúr Adagio
3. Telemann: f-moll szonáta II-III. tétel
4. Stamicz: G-dúr fuvolaverseny II-III. tétel
5. Schubert: Liebesbotschaft,
Kodály: Tavasz és
Wolf: Ich hab in Penna einen Liebsten...
6. Debussy: Hófehér tánc
7. Dávid Popper: Magyar rapszódia
8. Bozza: Olasz fantázia
9. Ian Clarke: Hipnózis
10. Enescu: Legenda

Iványosi Lídia – hegedű
Erdősi Máté – trombita
Fehérvári Anna – fuvola

Gutay Bella – ének
Yuuko Igarashi – zongora
Ludányi Fanni – gordonka.
Bernácz Ábel – klarinét
Gál Natália – fuvola
Svajka Lázár – trombita

Dávid Popper XIX. századi cseh gordonkaművész és zeneszerző volt, aki cseh származása ellenére magyar rapszódiaírt.

2022. november 26-án

Az idei év harmadik hangversenyén is a zeneiskola diákjai nagy sikerű örömkoncertet adtak. Múson, mint korábban ismert és ismeretlen művek hangzottak el, ez által is betekintést adva a zeneirodalom gazdagságába, köszönet Héra András tanár úrnak és a szereplők tanárainak.

1. Hidas Frigyes: Fantázia
2. Mendelssohn: D-moll trió

3. Verdi: Deh, pietoso, oh, Addolorata és
4. Csajkovszkij: Anyegin (Lenszkij áriája)
5. Peskin: c-moll koncert I. tétel
6. Bach: E-dúr partita-Bourrée, Gigue
7. Bach: c-moll szólószvit-Prélude
8. Kodály: A csitári hegyek alatt és
Lehár: Víg özvegy (Vilja-dal)

9. Chaminade: Concertino
10. Beethoven: 12 variáció és Paul Wranitzky:

„Das Waldmädchen” balett orosz tánca
A hangversenyen ismét örömmel fogadtuk két kiváló – és egykori iskolájukba visszatérő – fiatal előadóművész bejelentését. Pantoleon Antonios nagyszerű zongorajátékát immár harmadszor hallgathattuk meg. Benda Orsolya pedig ismét elbűvölte énekével a hallgatóságot, mert hihetetlenül bájosan és mellette könnyed eleganciával énekelt.

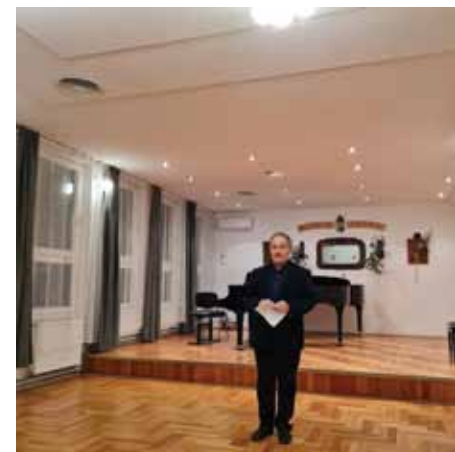
Toma Tamás – trombita
Kacsenyák Nóra – hegedű
Szabó Lilla – gordonka
Pantoleon Antonios – zongora

Bóka Kristóf – ének
Szilágyi Dusan – trombita
Deák Jakab – hegedű
Szabó Lilla – gordonka

Benda Orsolya – ének
Lengyel Jázmin – fuvola

Grosch Dániel – zongora

A konferanszié elmondta Chaminade Concertino műve kapcsán, hogy a szerző – teljes nevén Cécile Louise Stéphanie Chaminade francia zeneszerző és zongoraművész volt, aki első női zeneszerzőként 1913-ban megkapta a Légion d'Honneur kitüntetést. Ambroise Thomas, XIX. századi francia operaszerző mondta róla: „Ez nem egy nő, aki komponál, hanem egy zeneszerző, aki nő.” A tanár úr egy másik ismeretlen zeneszerzőt is kiemelt, akinek érdekes életútja volt, ő pedig nem más, mint Vladimir Peskin (1906-1988) orosz zeneszerző, zongoraművész és mellette amatőr trombitás. Peskin apját a Sztálin-rezsim elűldözte, anyját pedig deportálták, Peskin így egyedül volt kénytelen ellátni családját. Ennek érdekében zongoristaként keresett munkát a Vörös Hadsereg zenekarában, ahol megismerkedett a trombitavirtuóz Timofei Dokschitzterrel, aki akkor még főiskolai hallgató volt. Peskin egy sor művet írt a fiatal Dokschitzter számára, köztük ezt a most bemutatandó versenyművet is. Peskin műveinek bemutatása később a trombitavirtuózként ismert Dokschitzternek nemzetközi hírnevet szerzett. Ez a versenymű technikailag és zeneileg is az egyik legérdekesebb a trombitarepertoárban. Romantikus stílusú, tele szenvedéllyel és virtuozitással, drámai kadenzával.

2022. április 11. – XII. Versmaraton

A Versmaraton margójára

2022-ben a Nagyhét első napjára esett a Magyar Költészet Napja, így ekkor került sor a két éve már nagyon várt XII. Újbudai Versmaratonra. A délelőtti programokra a szokásosnál is gazdagabb programmal készült a Közösségi Ház. Idén is, a korábban itt élt költők, mint Kálnoky László, Kormos István, Zelk Zoltán verseiben gyönyörködhattunk, emlékoszlopaikat is megkoszorúztuk: Az önkormányzat képviselőiben Barabás Richárd alpolgármester, Junghausz Rajmund, Bába Szilvia képviselők, továbbá Szalánczi Gabriella a Morus Egyesület elnöke, az iskola diákjai és Szebeni Dóra a Közösségi Ház képviselője vett részt. Múl évben avattuk Kalász Márton padját, így ő is belépett az égi ünnepelek sorába. Szomorú aktualitással újabb avatóra is sor került. Életének 73. évében – hosszan tartó, súlyos betegség után – meghalt **Zelei Miklós** író, költő, újságíró. A Zelei Miklós padot Junghausz Rajmund önkormányzati képviselőnk avatta fel. A család tagjai is megemlékeztek az íróra, majd felkért művészek olvasták fel műveit, s lánya Zelei Bori

mesélt meghatóan gyermekkorukról és a Jégrémről. A szomszédságunkban kirobbant háborús helyzetben Egyesületünk a nap folyamán a család egyetértésével adományt gyűjtött az író hagyatékából megmaradt könyvek árusításával. Az apropót Zelei Miklós: *A kettézárt falu – a felvidéki Szelmenc története* című műve adta. Zelei Miklós 1994-ben járt először az ukrainai Kiszszelmencen és a szlovákiai Nagyszelmencen. A szovjet határ a második világháború végén vágta ketté a magyarok lakta falut, ellehetetlenítve az átjárást. Az ikerfaluban végzett kutatómunka eredménye lett *A kettézárt falu* című dokumentumregény és *a Zoltán újratemetve* színmű. Zelei Miklós munkájának eredményeként még sokak segítségével 2005. december 23-án gyaloghatár nyílt a falu főutcáján. Azóta a határátkelő éjjel-nappal üzemel. A gyűjtésből az *Itt állunk egy szál megmaradásban* Zelei-kötetért befolyt 94 890 Ft támogatást a család juttatja el Kiszszelmecre. A hivatalos ünnepi megemlékezés után a délben fellépő óvodás csoportok bájos, üdítő szavai választotta el a szabad versfolyamot, a Versmaratontól. Az idei Versmaratont is, mint mindig az Őrmezői Morus Szent Tamás Egyesület szervezte. A műsor háziasszonya Makrai Rita volt. A fellépők megszervezésekor meg kellett küzdeni a pandémia okozta 2 év kihagyással, így bár eljöttek a korábbi évekből jól ismert lelkes profik és amatőrök, de sokkal többen voltak, akik még nem találtak vissza vagy az utolsó pillanatban visszaléptek.

Megható momentumként a műsorvezető József Attila Mama című versével emlékezett meg Fekete Viktorné Margit néniről, aki minden évben lelkesen hozta és mondta saját költeményeit. A program meghirdetésekor kaptuk lányától a hírt, hogy Margit nénink tavaly eltávozott, és verseit már odafent írja, idén április 18-án lett volna 78 éves. Jöttek az Őrmezei Általános Iskola tanulói, alsósok és felsősök lendületes verseikkel. Sok Varró Dánielt és József Attilát hallhattunk tőlük. Szeniorjaink, Alené Kovacsik Hajnalka, Pálmai Lajos, Szabó Károly, Szöllősi Dávid, Kalászi Mária, Szilágyi Sándor a korábbi évek hűséges fellépői voltak. Őket követték új felfedezettjeink Tiszai József, Báli-Ordas Andrea, Smer Tímea, akit testvére, Ágnes hozott magával, és visszatérőként dr. Tóth László. A nap legmeghatóbb pillanatai a Pethő András Intézet növendékeinek színpadra lépése, és bőséges, szépséges versáradata volt. Köszönet tanárunknak Kucsák Istvánnak! Ez volt a 12. Versmaraton. Kicsit megtépázott lendülettel, de lelkes visszatérő csapattal, akiket sem járvány, sem rossz idő nem tud visszatartani, ha a verset, a szépséget akarják ünnepelni. Várjuk a folytatást 2023-ban. (10.,11.,12. kép)

MAKRAI RITA

2022. május 27.

Látogatás Magyar Állami Operaházban

A Magyar Állami Operaház – a nemzet büszkesége Magyarország egyetlen, nagy létszámú társulattal rendelkező, és kimondottan operákra, balettekre szakosodott színháza. Az épület Budapest egyik legjelentősebb 19. századi műemléke, amely neoreneszánsz stílusban épült Ybl Miklós tervei alapján. A gazdagon díszített belső terek kialakításában neves magyar művészek működtek közre, többek között Than Mór, Lotz Károly és Székely Bertalan.

Az építkezés előzményei

1873-ban a Szapáry Gyula belügyminisztériuma pályázatot írt ki egy új operaház építésére. A pályázat nyertese Ybl Miklós lett, a titkos szavazáson nyolc szavazat közül hét szolt mellette. Alkalmassint ő is indult a legnagyobb előnnyel, hiszen az igényeket az összes pályázó közül ő ismerte a legjobban. A különböző munkálatok elvégzésére versenytárgyalást hirdettek ki, mert Podmaniczky Frigyes, a Fővárosi Közmunkák Tanácsa alelnöke ragaszkodott ahhoz, hogy az Operaház építésénél magyar iparosok és művészek is dolgozzanak. A homlokzat építéséhez felhasznált követ a Sósúti Kőbánya Rt. szállította, míg a lábazatok, az ajtó- és ablakkeretek alapanyagát a Besztercebányai Kőbánya Társulat szállította. A márványokat Seenger Béla és egy triezsti cég, az Esercizio Cava Romana szállította. Szintén Olaszországból érkeztek a márványoszlopok – a világos oszlopok neve giallo di Sina, azaz sinai sárga, a sötéteke pedig rosso di Francia, azaz francia vörös volt. A belső terek mennyezetének stukkózási munkáira Fink Péterrel kötöttek szerződést, a díszítőfestésre pedig Scholtz Róberttel. Az épületgépészeti berendezések is a kor színvonalán álltak. A padláson víztározó medencéket építettek ki, az úgynevezett záporberendezés megtáplálására egy kitörő tűz esetén. A fűtést gőzzel és kályhák segítségével oldották meg, a nézőtérnek pedig modern szellőző-berendezést építettek. A világítást városi gáz (akkori néven légszesz) csillárokkal kívánták megoldani. Ennek megfelelően 1881-ben a gázvezeték főhálózatát meg is építették az egész épületben. Az elektromos világítás is ugyanebben az időben jelent meg, és előnyeit az építőbizottság hamar felismerte, de a légszeszvezetékek már elkészültek. Az épületet teljes egészében azonban csak 1895-ben szerelték át villanyvilágításra, úgy, hogy a gázcsövekbe behúzták az elektromos vezetékeket. Ezeket a munkálatokat a Ganz vállalatok végezték. Mivel az áramfejlesztőgépeket nem lehetett az épületben elhelyezni, a Hajós utca 3. alatti épületben szerelték fel őket.

A Magyar Királyi Operaház ünnepélyes megnyitására 1884. szeptember 27-én került sor I. Ferenc József magyar király jelenlétében. A nyitó díszelőadáson a Bánk bán első felvonását, a Hunyadi László nyitányát és a Lohengrin első felvonását adták elő Erkel Ferenc vezényletével.

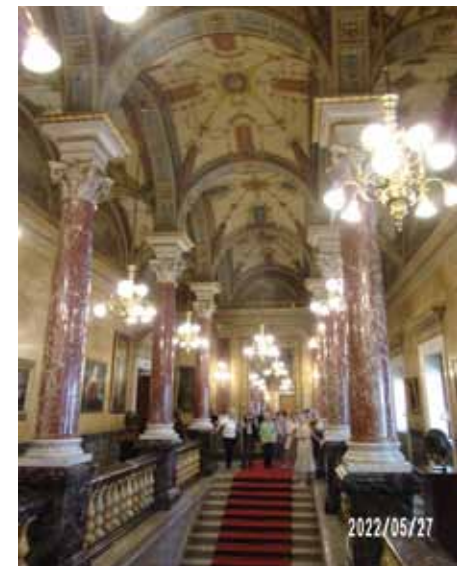
A Magyar Állami Operaház kapui 5 éves felújítást követően 2022. március 15-én nyíltak meg. A felújítás fő irányítója Zoboki Gábor Kossuth díjas építész volt.

Az Egyesületünk operaházi látogatására május 27-én kerülhetett sor Operaház egyik avatott idegenvezetője segítségével. Az újjá született épületet 11 fővel jártuk be.

A vezetés az előcsarnokban kezdődött, és nagy érdeklődéssel figyeltünk a bájos idegenvezető hölgyre, aki előzőleg ismertette az operaház építésének korabeli ismérveit. A vezetése során az épület szépségeit emelte ki, és ráirányította figyelmünket néhány érdekességre, amelyeket egyszerű színházlátogató nem is venne észre. Az előcsarnok után – elhaladva a ruhatár mellett – felhívta a figyelmünket, hogy eredetileg ez volt az egyetlen ruhatár, de később rájöttek, hogy szükség van még egy ruhatárra a társadalmi különbségek megtartása végett. A felújítás során a nézőtér is nagyban átalakult. Új

kényelmes székeket helyeztek el, megnövelték a távolságokat a sorok között, a nézőtér kicsit meg lett emelve hátrafelé, és az ülések alatt szellőzőnyílások kerültek, hogy friss levegő áramoljon be az előadás alatt. Korábbi 1200 férőhely helyett 1000 helyet alakítottak ki. Meglepő módon az akusztika is jobb lett.

A **királyi páholy** a mai napig megőrizte exkluzív jellegét. Jelenleg is csak 3-4 ember tartózkodhat a páholyban – például a köztársasági elnök és a házelnök. A bútorok eredetiek, 1884-ből valók, ezért kell rájuk kiemelten vigyázni. A páholy ajtaja egy nehezen megmunkálható szicíliai tölgyből készült. A jobb oldali főpáholy az un. Sissi páholy, mert ha királyné egyedül jött volna az operába, nem ülhetett be a királyi páholyba. A színpad melletti bal oldali főpáholy a főigazgató páholya, mert az irodájából közvetlenül be tud lépni. A színpad 113 m hosszú, 60 m széles, 50 m magas. A színpad alatt olyan mélység van, hogy ha abba leeresztik a színpadot az gond nélkül elfér az így kialakított helyen. Régebben vasfüggöny volt a színpad és a nézőtér között és a színpad alatt 60000 liter vízzel telt medence volt, amelyet azonban a felújítás során megszüntettek. Megcsodálhattuk a nézőtér 3 tonna

súlyú nagycsillárját, amelyet Mainzban készítettek el. 1884 nyarán szerelték fel a nézőtér mennyezetének közepén található füstelvezető szellőzőkürtőbe. A mennyezeti freskókat Lotz Károly festette Olimposz címmel. A freskók főleg a görög mitológiai istenek alakjait ábrázolták. Érdekes, hogy Zeus

képmásába a saját, Héra képmásába nevelt lányának Lotz Kornélia képmását festette meg. A harmadik emelet hangszeres angyalokkal van díszítve, és ezzel kapcsolatos az az operaházi legenda, hogy amikor vége van egy előadásnak, éjfélkor az angyalok lejönnek és újra eljátszák az aznapi előadást.

Főlépcsőház neoreneszánsz tervek alapján készült, a freskók szintén antik mitológiai alakokat ábrázolnak. Than Mór freskói Apolló birodalmát eleve-nítették meg. Pegazust, angyalokat hárfával és lanttal láthatjuk. Látható Orfeusz története és Amphión, aki a zene erejével építi fel Thébai falait. A lépcső két karja márványból, a két-két korinthuszi oszlop fő pedig francia vörsmárványból készült. A csodálatos mozaikpadló eredeti, még 1884-ben készült. Tovább menve megérkezünk a büfébe, Dionüszosz világába, a bor és mámor isten képeihez. Vastag György festőművész 3 faliképet alkotott. Az első kép Dionüszosz születését és gyermekkorát, a második kép a fiatal istent ábrázolja. A harmadik képen látható Dionüszosz feleségével, Ariadnéval és gyermekükkel. Az első szinten Feszty Árpád munkáját láthatjuk. Feszty Árpádnak pályakezdőként ez volt az első felkérése. Még a 20-as éveiben járt, de merészen elvállalta ezt a nagy munkát. Őt a zene születésének ábrázolására kérték fel, amelyet 9 faliképen örökített meg és szintén az ókori témáknál maradva, így például a szírének éneke a tenger felett, nád susogása, nimfák éneke és tánca, valamint faun pánsípjával.

A büfé mellett lett kialakítva az úgynevezett **dohányzó folyosó**, amelyet eredetileg Ybl Miklós nem tervezett ide. Az operaház első igazgatója azonban láncdohányos volt, és mivel nem akart mindig kimenni a teraszra, ezért kérte meg az építész, hogy tervezzen ide egy dohányzó folyosót. A folyosó burkolata tölgyfából készült. Innen a teraszra jutunk ki, ahonnan az előadások szünetében a város esti forgatagát és fényeit nézhetjük meg.

Végül a **királyi főlépcsőt** néztük meg, amely biztosította a király, illetve az államfő közvetlen feljutását a királyi páholyba. A főlépcső impozáns megjelenítését a francia vörsmárványból, a carrarai fehérmárványból és sinai sárgamárványból kialakított oszlopok és korlátok biztosítják. (13.,14.,15.)

2022. május 28. Zarándok út Bodajkra és Majkra

Bodajk kegytemplomát és a zarándokudvart egy kedves idegenvezető hölgy mutatta be. A zarándokudvar építkezése a II. világháború idején kezdődött és Vajk Gyula prépost atya nevéhez fűződik. Azonban, – mint mindenhol – itt is közbe szőtt a háború. Évek kihagyása után sikerült befejezni a több tízezer ember befogadására alkalmas zarándokudvar kiépítését. Az itt élők a kétkezi munkáján kívül hatalmas anyagi hozzájárulásokkal is segítették az építkezést. A zarándokudvar, amelyet körbe fon az árkád és a kőfal eredetileg sokkal nagyobb volt, és több tízezer ember befogadására volt alkalmas. A kegytemplom és a zarándokudvar teljes felújítása uniós pályázatnak köszönhetően készülhetett el.

A szembemiséző oltár a mostani felújítás kapcsán újulhatott meg. A szeptember 12 - éhez közel eső hétvégi búcsún, a koracélból készült baldahinszerű oltáron a nagymisé a püspök atya az ide zarándokolt híveknek a paptestvérekkel együtt koncelebrálja. A zarándokudvaron látható a Magyarok Nagyasszonya szobor, amely a zsolnai manufaktúrának az alkotása. Alatta

pedig a félköríves kovácsoltvas ablak, amely az úgynevezett „Szentkútnak” az ablaka. Sajnos a Szentkútnak a vize az ötvenes években a környező bányaművelésnek köszönhetően elapadt. Mivel a nem messze lévő bodajki tóba a közelmúltban természetes úton már feltört a víz és remény van arra, hogy Mórosz Tamás atya és a testület tagjai által kitisztított a kútban is várható a víz visszatérése. Felépült egy új épületegyüttes, – a templom mellett – amelynek egyik szárnyában egy interaktív terem található. A korlátozott férőhelyű épület maximum negyven fő befogadására alkalmas. Az épület a kiszolgáló konyhával és egyéb helyiségekkel teszi lehetővé, hogy családok,

csoportok itt töltsék el az ünnepeiket. A felújítással párhuzamosan, a templommal szemben lévő régi iskolaépület is megújult. Ez valamikor az egyházé volt, amelyet az 50-es években elvettek, és miután az egyház visszakapta, Tamás atyának az volt az ötlete, hogy zarándokházzá alakítsák át. Egy elnyert pályázat alapján ráépítéssel egy 58 férőhelyes zarándokházzá alakult, plusz egy apartman épülettel, mely Szent Imre zarándokház elnevezést kapta. Így a nagyobb zarándok csoportok itt megpihenhetnek, akár egy éjszakára is. A templomkertben kegytárgy és ajándék bolt is létesült. A kert közepén egy zöldellő fa látható. Ez egy kicsi libanoni cédrus, amelyet

Budapestről kapta a templom egy felajánlás során. Ha több száz év múlva térnénk vissza, akkor láthatnánk a teljes kifejlett példányt. Az arkádok alatt láthatók a stáció képei, amelyeket egy helybeli asztalos mester faragott ki. Aki nem tud a kálvária sok-sok lépcsőin felmenni, itt is elvégezheti a keresztutat. A zarándokudvarból látható a kálvária, amely egyidejűleg épült a régi templommal. Először elkészült a három kereszt, középtűt az Úr Jézus keresztje, mellette a két lator üres keresztje. Előtte Mária és Szent János apostol, a hű tanítvány szobra található. Először hét stáció készült el, majd a XVIII. században pedig a másik hét. Így teljesedett ki a 14 stáció. A lépcsősoron felérkezve, található az „Úr tömlöce” kápolna, ahol Szentmisét lehet bemutatni, és nagyböjtben az időjárás függvényében a Szentmisét is ott mutatják be, és utána a keresztutat végzik el. A templom belső megújulásakor a kegyoltárt teljesen elbontották, Budapestre szállították és ott restaurálták. A két mellékoltárt helyben újították fel. Mindenféle felújítást megelőzően komoly dokumentációval ellátott feltárás történt. Az oltárokonunk kis ablakokat nyitottak, amelyben a rétegeket lefejtették és a rétegek alatt megtalálták az eredeti festést és ezt állították helyre.

Segítő Mária kegykép története

Kegykép a passai kegykép másolata, amely a kapucinus atyák jóvoltából került Bodajkra. A Segítő Mária- (Mariahilf) kegyképek sorában a bodajki plébániatemplom főoltárképe előkelő helyet foglal el. Előképe Lucas Cranach

mester innsbrucki kegyképeinek passauai változata, amelynek magyarországi elterjedése szorosan kötődik a Magyarországon az oszmán uralom alóli felszabadulás előtti évtizedekben, 1695-ben megjelenő kapucinus szerzeteseknek. A bodajki kegyhely újkori felvirágoztatása a szerzeteseknek köszönhető, amely az államalapító Szent István király által is már látogatott volt. Mórón letelepedett a kapucinus atyák, az itt lakó parasztoktól hallották, hogy valamilyen „kegyhely” volt valamikor Bodajk. Páter Willibald a házfőnök ásatásokat végeztetett és előkerült a szentistváni kápolnának az alapja, illetve a temető is. Páter Willibald nyugatra ment, hogy mecénásokat keressen és az újjáépítendő kápolna oltárképeinek készítéséhez segítséget kérjen, mégpedig a passauai Segítő Szűz Mária képeinek másolatahoz. Így jutott el Colloredo grófnőhöz Bécsbe, aki adakozó hírében állt. Azonban a grófnő a kérését elutasította, mondván most nincs erre lehetősége. A páter tovább állt és éjszaka a grófnőnek megjelent a Szűzanya és kérdőre vonta, megdorgálta, és betegséggel sújtotta, mivel Willibald atya kérését elutasította. A grófnő másnap azonnal megrendelte a képet egy bécsi mestertől, és amint az elkészült, a betegség azonnal elmúlt.

Ezzel kezdődött a képpel kapcsolatos csodás gyógyulások sora.

Ez a kegykép másolat jelenleg az oltár mögött van, amely valamikor a gyóntató folyosón volt, és nem volt bekeretezve. Évekkel ezelőtt Püspök atya restauráltatta, bekereteztette és visszaadta, azóta van kiállítva. A kegykép alatti vitrinben látható egy ruhadarab, melynek története a következő. A XVIII – XIX. század fordulóján egy házaspár már sokadszor megfordult itt, a bodajki kegyhelyen. A férj elhalálozott. Az asszony nagyon sokat imádkozott azért, hogy megtudja, a férje jó helyre került-e? Segítségét kérte az itt szolgáló plébános atyától, aki azt tanácsolta, hogy Gergely mise sorozatot ajánlja fel, ami azt jelenti, hogy a hónap minden egyes napján erre a szándékra imádkoznak a Szentmisén. Amikor az utolsó Szentmisére sor került, és az atya az Úrjézust felmutatta, akkor az asszony az elhunyt férjének a hangját hallotta a fülébe, aki megköszönte a kitartó imát és biztosította arról, hogy ő a tisztítótűzből a Mennyországba került. Ugyanakkor érintést érzett a vállán, a férjének a kézlenyomata beleégett a ruhájába. Ezt a ruhadarabot őrzik a vitrinben, mely levéltári okmányokkal is alátámasztott csoda. A második csoda tanúja egy mankó, melyet a templom múzeumában őriznek.

Székesfehérvári hívekkel érkezett egy gyermek kislány, aki mozgásában korlátozott volt. Egyik lábára béna volt és mankóval közlekedett. Hazafelé indultak, amikor az édesanyját kérte, hogy ő még szeretne visszamenni az

oltárhoz a Szűzanyától elköszönni és még akar imádkozni. A levéltári okmányokból kiderült, hogy amikor a kislány elkezdett imádkozni, azt érezte, mintha valaki felemelné. Az imádság végén teljesen gyógyultan állt fel, és indult ki a templomból. Visszahozta plébános atyának örök emlékül ezt a mankót. Amikor a kegyhely elkészült, Püspök atya eljött, hogy felszentelje újból a kegyhelyet, és a szentmise vége előtt az oltárba Szent István fejerekléjének egy darabkáját helyezte el, azon kívül a szentmise végén szólította Tamás atyát, megköszönte a munkáját, és a lelki és a fizikai munkájáért vértesszentkeresztí címzetes apát kinevezést kapott. A felújítás alatt minden nap kint volt az építkezésen, reggeltől-estig, amikor kellett beleszólt és akaratát érvényesítette, de erre nagy szükség is volt, mert nem mindenki tudja, hogy egy kegyhelyen mire van szükség. Ezért nagyon hálásak vagyunk, mert ami elkészült, a Jóisten dicsőségére épülhetett meg újból. „Önöktől annyit kérek befejezésül és zárásul, hogy imádkozzanak papi és szerzetesi hivatásokért, hogy Mária országa lehessen igazából ez az ország és imádkozzunk, hogy a háború minél előbb véget érjen. Szeretteiket ajánlják fel itt a kegyhelyen és nagyon sok kegyelmet kívánok Önöknek.” (16.,17.,18. kép)

Majk a néma barátok egykori otthona

Bodajk után Kecskéden a „Barátok Asztala” étteremben egy közös ebéden vetünk részt, és ezután indultunk Majkra immár csodálatos napsütésben, hogy a kamalduli szerzetesek egykori kolostorát meglátogassuk.

A majki kolostoregyüttes azon kevés épségben maradt, a 18. században alapított remeteségi műemlékek egyike, amelyek ma is őrzik barokk szerkezetüket. Története – csakúgy, ahogy az elrendezése – különleges. Az úgynevezett Foresteria, amelyben egykor a világi segítők és a remeteéletre készülő barátok laktak, ma puritán külsejű emeletes kastélyként fogadja a látogatókat. Ehhez csatlakozik a klauzúra, ahol a remeteházak sorakoznak, középen egy csonka barokk templommal, amelyből csak a torony maradt meg. Ide egykor kizárólag a némasági fogadalmat tett remeték léphettek be. A Foresteria, avagy a kastély U alakú épülete által körülölelt belső udvarából nyílik tizenhét cellaház. A házak – amelyek egy-egy szerzetes otthonául szolgáltak – mindegyike körülvevett zárt kerttel rendelkeztek. A házak lakószobából, műhelyből, kamrából és egy kis kápolnából álltak. A klauzúra közepét az egykori templom jelentette, ahol három óránként közös imára gyűltek össze a szigorú rend szerint élő testvérek. A remeteség öt éves helyreállítása után vált látogathatóvá 2022-ben a Nemzeti Kastélyprogram fejlesztésének köszönhetően.

2022. június 24. Jubileumi Morus Nap

2022. június 24-én az Őrmezői Morus Szent Tamás Egyesület fennállásának 30 éves évfordulóját ünnepelte a Morus Napon az Őrmezei Községi Házban. A műsor, mint minden évben most is a Prima Primissima Díjas Weiner Leó Katolikus Zeneiskola AMI, és Zeneművészeti Szakgimnázium növendékeinek fellépésével kezdődött. Kállay Gábor impulzív vezetésével egy ragyogó koncertprogram hallgatói lehettünk. Megtudtuk, hogy a fellépők a bemutatott művekkel a nyári Művészetek Völgye Fesztiválra is készültek.

Műsor:

Van Eyck: Daphne (furulyaszóló)

Anon. (XVI. sz Anglia): Daphne

Frescobaldi (XVII.sz. Itália): Se l'aura spira

Gagliano (XVII.sz. Itália): La Fanciulletta

Purcell Részletek a Fairy Queen című színpadi játékból

Előadók: Németh Borbála ének, Plihál Imola ének és hegedű, Pap Dominik ének és csembaló, Terbócs Emma, Bagi Flóra és Tallér Jolán furulya, Éry Botond és Firtha Blanka cselló

A zenei program után **Gyulai Zsuzsanna** Radnóti díjas versmondó Juhász Gyula Gioconda című, az előadás témájához nagyon illeszkedő versét mondta el.

Az est kiemelt előadója Dr. Bakos Gergely OSB, előadásának témája Rod Dreher: „Szent Benedek válaszfútján” címmel megjelent könyve.

Dr. Bakos Gergely egyben a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola tan-
székvezető tanára, a Pannonhalmi Főapátság szerzetese, aki 2022. október
23-án tartotta ezüstmiséjét a közeli Szent Szabina kápolnában.

Az Atya a könyv fordítója, – vetítéssel kísért előadásában – részletesen
mutatta be a szerzőt, a közöttük lévő személyes kapcsolatot, továbbá szólt
arról, hogy a téma miért annyira aktuális elsősorban az Amerikai Egyesült
Államokban, de egyre inkább hazánkban, Magyarországon is. Igen beszédes
a mű alcíme is, nevezetesen „Túlélési terv keresztényeknek egy keresztény-
ség utáni világban.” Bakos atya beszédét – az előadáson rögzített hangfelvé-
tel segítségével – foglaltuk össze az alábbiak szerint.

Rod Dreher a konzervatív amerikai újságíró a hagyományos keresztény érté-
kek kisebbségbe szorulásának XXI. század eleji életérzését fogalmazta meg
nagy visszhangot kiváltó könyvében. Egy könyvajánlóval készültem.
Amikor az ember egy számára ismeretlen új helyen beszél, akkor keresi
a kapcsolódási pontokat. Hát egy ilyen kapcsolódási pontot találtam ebben
a régi képben. Azt hiszem, ez az épület azóta már bezárt. Valójában
Kelenföldi pályaudvar mellett az Őrmezői lakótelep nem ismeretlen nekem.
Sokszor erre megyek gyalog haza, meg gyalog vissza. Az előadásban ezekről
a pontokról szeretnék beszélni, egy kicsit közelebbről kapcsolódni a könyv-
höz a hallgatósággal együtt. Ahogy a hallgatóimnak ajánlom, – amikor egy
új könyvet vagy szöveget átveszünk – érdemes mindig megnézni, ki az írója,
aztán mit mond a címe, mi van a könyvben, az ember megnézi a tartalom-
jegyzéket. Ehhez hozzá teszek még egy pontot, mennyiben időszerű, meny-
nyiben fontos ennek a könyvnek a tartalma számunkra, itt és most
Magyarországon. A könyv címe is nagyon felkavaró. A „Szent Benedek
válaszfútján” kapcsán felmerült a kérdés, hogy mit tudott adni a mű írójá-
nak egy európai szent példája?

Bevezetésképpen Rod Dreher könyvéből szeretnék egy nagyon rövid idézetet
felolvasni. Ez csak az 5. fejezet címe „Időt álló egyház”. Az időt álló egyház
kifejezés egy nagyon közkeletű angol kifejezésből ered, ami így hangzik „A
Man for All Seasons”. Arra az emberre mondják ezt az angolok, aki minden

helyzetben megállja a helyét. Talán már a hallgatóság soraiban néhányan
emlékeznek is arra, hogy volt egy ilyen című Oscar-díjas film. 1966-ban
maga a film is összeszedett több Oscar díjat Robert Bolt drámájából. TV film
is készült belőle. Ez az a szindarab, amit 1988-ban ismét megfilmesítettek.
A film Morus Tamás drámáját dolgozza fel. A cím egyébként egy Oxfordban
végzett latin tanártól eredt, Robert Wittingtontól, aki egy korábbi írásában
az 1520-ban élt Morus Tamásról a következőt írta. „Morus éles elméjű és szel-
lemes, akár egy angyal, kivételesen művelt ember. Más ilyet nem ismerek. Hisz
hol az a nemes lelkű, szelíden alázatos, könnyen megszólítható, és társai felé
nyitott férfiú, bámulatosan jókedvű és csodálatosan mulató, olykor szótlan
komor. Bármikor megállja a helyét”. A „Man for All Seasons” kifejezés Morusra
illik, aki bármikor megállja a helyét.”

Morus alakja egyébként szerepel a Rod Dreher könyvben is, nemcsak így rej-
tetten az egyik címben eldugva, mert a könyv ír egy olyan egyetemi tanár-
ról, akinek az irodájában ott van Morus fényképe, mint a szólás- és vallás-
szabadság példaképe. A képet minden belépő azonnal észreveszi. Azt
hiszem, itt van már egy kapcsolódási pont a Morus Tamás Egyesülethez.
Mindenképpen vannak dolgok, amik összekötik a Morus Egyesületet és ezt

a könyvet. Felvetődik egy gondolatot, illetve felmerül az időtálló keresztény közösség kérdése, azaz milyen jó lenne, ha időtálló egyházunk lenne, továbbá, ha egyházunk fel tudna készülni az idők változásaira és minden időben meg tudná állnia a helyét. Ez nagyon fontos lenne mindannyiunknak, kiegészítve azokkal a nemes erkölcsi tulajdonságokkal is, amelyeket Morus kapcsán az előbb felsoroltam az idézetben, hogy műveltek, nemes lelkűek, alázatosak, párbeszédképesek legyünk, és így tovább. Az erények, úgy gondolom, hogy fontosak a nemzet számára, de talán másoknak is ugyanígy. Végül pedig, amit kiemeltem, a szólás- és vallás-szabadság és általában a klasszikus demokratikus értékek kérdésében ugyanúgy fontosak mindannyiunk számára. A könyv is kiemelten foglalkozik ezzel. A szerzőnek emellett egyik fontos kérdése az is, hogy időtálló lesz-e a keresztény közösség. Az idei látogatásán kívül Rod Dreher egyszer már járt Magyarországon, így van szerencsém ismerni őt. Már azelőtt is kapcsolatban voltunk, mielőtt a kiadótól megkaptam ezt a fordítási feladatot. Az, hogy le tudtam fordítani ezt a könyvet, ebben ő mindig nagyon segítőkész volt. Megkérdeztem: ha lenne valami kérdésem, föltehetem-e és egy-két napon belül mindig válaszolt. Ha valamit nem értettem a szövegéből, akkor segített. Ki ez a szerző? Ő amerikai és amerikaiaknak írta ezt a könyvet. Ennek ellenére úgy gondolom, hogy ez egy fontos könyv, számunkra is itt Magyarországon. Amikor én fiatalember voltam – még a kommunista rendszer utolsó éveiben – aztán a változás után is, mi fiatalok, és az idősebbek is, furcsán tekintettünk az amerikaiakra. Megvetéssel teli irigység volt a szívünkben. Egyrészt úgy gondoltunk az amerikaiakra, hogy ezek primitívek, csak hot-dogot tudnak zabálni, meg rágógumit, meg coca-colát isznak, meg sört. Másrészt pedig ezek a műveletlen és bugyuta amerikaiak csinálták azokat a hollywoodi filmeket, amiket mindenki nézett. Később rájöttem arra, – részben a tanulmányaimnak köszönhetően –, hogy az Egyesült Államok nagyon nagy és mivel az egyetememen találkoztam nagyon sok amerikai egyetemistával, professzorokkal, meg papokkal, akik egyáltalán nem voltak primitívek, egyáltalán nem voltak hot-dog zabálók, hanem nagyon is sok jót lehet róluk elmondani. A kicsit műveltebb amerikaiak a mai napig felnéznek az európaiakra. Ha visszamegyünk az Egyesült Államok kezdeteire, akkor elmondhatjuk azt, hogy az Egyesült Államok – ahonnan a szerzőnk is jön – nagyon-nagyon sok szállal kapcsolódik a mi kultúránkhoz, ugyanannak a civilizációnak a része, amely a zsidó-keresztény valláson, a Biblián, a római jogon és a görög filozófián alapszik, röviden összefoglalva. Arra szoktunk gondolni az Amerikai Egyesült Államok kapcsán, hogy ez egy angolszász kultúrájú ország. Angol

a hivatalos nyelv, de nagyon sok nemzet beleszólt a kulturális fejlődésükbe, mint például a magyarok is. Például a hollywoodi rendezőknek jelentős része magyarországi zsidó volt, ezt tudjuk. Tehát ez egy nagyon-nagyon sokszínű közösség, ami sok szállal kötődik az európai kultúrához, nemcsak az angolszász kultúrához. A történelmük bár rövid, de szerintem tele van tanulságokkal. Amerika volt az egyik első modern demokrácia és egy picit a jövőt mutatja mindig, hogy mire lehet számítani. Mi is történik ott, mire számíthatunk mi is itt Magyarországon.

Hogy egy példát említsek az ő történelmükből, egy nagyon-nagyon fontos példát. Mindenkinél ismerős lehet Benjamin Franklin, aki hát ma azt mondánánk, hogy hírközlési miniszter volt először még a gyarmati időben, azután pedig a független Egyesült Államokban. De volt párizsi nagykövet is, hosszú ideig élt a kontinensen. Neki van egy híres mondása. Amikor az amerikai alkotmányt szövegezték az alapító atyák, a kongresszus véget értével, Franklin kijött az ülésről, a kint várakozó polgárok megkérdezték: milyen alkotmányt adtak nekünk, milyen államformát? Akkor szakadtak el a brit monarchiától, és ez egy értelmes kérdés volt. Nem uralkodik rajtunk már a király, hogy fogunk élni, milyen államformában fogunk élni? Ő akkor azt válaszolta: köztársaságot, ha meg tudjátok tartani. Mire utalt itt Franklin? Arra utalt, amit később egy kollégája – egy másik alapító atya, a második elnök, John Adams – 1798-ban egy levelében, amit egy katonának írt az alkotmányról és így fogalmazott meg: „A mi alkotmányunk nincsen fölfegyverezve olyan hatalommal, amely képes volna megküzdeni az erkölcs és a vallás által meg nem fékezett emberi szenvedélyekkel. A kapzsiság, nagyravágyás, bosszú vagy valamilyen szerelmi ügyek úgy téphetik szét az alkotmányunk legerősebb köteleit akár egy bálna hatol át egy hálón. Alkotmányunk kizárólag erkölcsös és vallásos emberek számára készült. Bármilyen másféle emberek kormányzására teljességgel alkalmatlan.” Írta John Adams. Franklin is meg Adams is tisztában voltak azzal, hogy nem elég egy demokratikus alkotmány, nem elég egy alaptörvény, nem elég az intézmény, hogyha azt nem tudjuk megtartani lélekkel. Ha nincsenek bizonyos típusú emberek, akiknek bizonyos készségeik vannak, bizonyos módon élnek ezen értékek szerint, tehát röviden összefoglalva, akik erényesek. Ők ezt már tudták, amikor létrehozták a saját alkotmányukat. Tulajdonképpen nagyon elvont szinten, néhány évtizeddel ezelőtt egy nagy katolikus német alkotmány-jogász Ernst-Wolfgang Böckenförde is ezt fogalmazta meg. „A modern igazi demokrácia olyan feltételeken nyugszik, mit saját maga nem tud biztosítani”. Mit nem tud biztosítani? Azt, hogy milyen emberekből áll,

azok mennyire érényesek, azok mennyire párbeszéd képesek, mennyire nemes lelkűek, mennyire szelídek stb., mennyire kötelességtudók, és lehetne folytatni. Egy másik idézet ugyancsak ide tartozik, amely tovább magyarázza ezt a gondolatot. Hogy a demokráciában elvileg mindent demokratikusan döntünk el, de mi az, amiről nem lehet szavazni, mert azt föltételezi a demokrácia. Ez Magyarországon is úgy látom, hogy probléma, mert amikor a kormány kiír egy népszavazást, akkor van, aki azt mondja: erről nem kellene szavazni. Legutóbb is ez volt, hogy sokan tiltakoztak, hogy erről nem kéne szavazni. Tehát, ha nem értünk egyet abban, hogy miről kéne, vagy nem kéne szavazni, akkor nincs értelme a szavazásnak. És hát nem értünk egyet. Ez a John Adams idézet szerepel a könyvben, én is a könyvben olvastam először és talán közel hoz bennünket a témához. Magyarországon is ez probléma, hogy vannak nagyon fontos dolgok, hogy hogyan éljünk, mi a jó élet, milyen embereknek kellene lennünk. És ebben nincs egyetértés. És akkor hiába vannak demokratikus intézmények, hiába van alkotmány, alkotmánybíróság, független bíróságok, meg parlament, akkor az egész nem tud működni. A szerzőről szeretnék még beszélni és remélem, hogy ezzel a bevezetővel kicsit mindenkit meggyőztem arról, hogy egy amerikai szerzőnek is lehet mondandója a mi számunkra. Rod Dreher 1967-ben született Louisiana államban, ami délen van a keleti parton. Ott született, ott nőtt föl, egy időre elszármazott, de visszaköltözött és jelenleg is ott él. Napjainkban újságíró az American Konzervatív újságnál. Azt hiszem, hogy csak elektronikusan publikál, de aki olvas angolul az interneten, megtalálja. Egy pár cikket elküldött nekem, érdemes elolvasni. Családos emberről van szó, három nagyjából felnőtt gyermeke van. Amikor tavaly itt volt ösztöndíjjal, akkor nagybik fia is vele volt, aki akár hiszik, akár nem, a Terror Háza múzeumát látogatta meg, amíg az apja újságírókkal találkozott. A fia múzeumban szeretne dolgozni. A könyvben egy keresztény emberről van szó, erről ír a könyvében, bár ez a könyv nemcsak erről szól. Kiderül a könyvből és máshol is elmondja, hogy egy metodista családban nőtt fel, de nem sokat jelentett számára a hit. Fiatalemberként föl is adta azt kevés hitét is, ami volt. Ezután egy hosszú megtérési folyamaton ment keresztül. Egyik mozzanata ennek az volt, amikor kamaszként eljött egy európai útra. Nagy dolog volt, hogy egy amerikai eljöhet és megnézheti Európát. A csoport elment a Chartres-i Székesegyházat is megnézni. Dreher egy fanyalgó kamaszként ment benn Katedrálisba, de a gótikus templom szépsége annyira lenyűgözte, hogy amikor kijött, azt mondta, ő akarja azt a hitet, amelyik egy ilyen csodát tudott építeni, és még 600 év után is így ragyog. Én még nem voltam

a Chartres-i Székesegyházban, szeretnék egyszer elmenni, de voltam már gótikus templomban és el tudom képzelni, hogy milyen hatással lehetett rá. Hasonló hatással lehetett, mint Thomas Mertonra a római bazilikák. A megtérésének egy nagy lökést adott ez az élmény. Felnőtt fejjel lett római katolikus. Egy idő után, nem teljesen az amerikai egyház botrányai miatt is azt mondja, hogy neki nem volt elég erős a hite és átment az ortodoxokhoz. Jelenleg hívő ortodox, de a katolikusokat egyébként nagyon tiszteli. Több

saját kötete van, ezek persze Amerikában jelentek meg. Két kötete jelent meg magyarul is. 2021-ben A szent Benedek választútján és 2022-ben a Hazugság nélkül. Ha az ember bemegy egy könyvesboltba és egy könyvet a kezébe vesz, először megnézi, hogy ki a szerző, általában a fülszövegen valami szerepel, vagy a borítón. Ahogy manapság a fiatalok beírják a keresőbe, azonnal kiadja ki ez, mit csinált, mit írt még ezen kívül. A következő, hogy az ember megnézi a címet. Az angol cím Benedict option – amit úgy is lehetne lefordítani szó szerint, hogy Benedeki opció. Az opciót használja a mai magyar nyelv is, de nem világos, hogy mit jelent. Nyilvánvaló, hogy Benedek neve a címben Szent Benedekre utal. Az opciót persze lehetne mondani magyarul is, hogy választás. De az is furcsa lenne, hogy benedeki

választás. Mit jelent ez? Így a magyar cím szerintem így nem világos. A „Szent Benedek válaszüjtán” cím viszont kifejezi azt, hogy Szent Benedekről van szó. Lehet, hogy nem jó, akkor a következő kiadásban meg kell változtatni a címét. Én ezt javasoltam, és a kiadóban ezt el is fogadták. A válaszüjt pontosan azt ki, hogy egy válaszüthoz értünk és vagy erre kell menni, vagy arra kell menni. Valamit választani kell a jövő érdekében. És a könyv pontosan erre utal. A könyv címe és alapgondolata sokat köszönhet egy skót filozófusnak, Alasdair MacIntyrenek, akinek van egy magyarul is megjelentetett erkölcsfilozófiai tanulmánya az Erény nyomában címmel. MacIntyre skót vallásos protestáns családból jött, az apja lelkész volt. MacIntyre marxista volt egy rövid ideig, majd ettől eltávolodva később katolizált. Ezt a könyvet közvetlenül a katolizálása előtt adta ki. A könyv végén egy nagyon óvatos párhuzamot vont a saját korunk és a Római Birodalom, illetve annak kései kora között, azaz a Római Birodalom bukása és a mi korunk között. Tudva azt – és ezt le is írja a könyvében, – hogy a történelmi párhuzamok mindig csak óvatosan húzhatók meg, mert nincs két egyforma korszak. Nyilvánvalóan tudjuk, mindig vannak különbségek. És itt szerepel az az idézet, amit Rod Dreher is idéz könyvében: *„Döntő fordulathoz érkezett a korábbi történet akkor, – a római birodalom történelméről van itt szó – amikor jóakarátú emberek hátat fordítottak a római birodalomnak és többé már nem azonosították a civilizáció és az erkölcsi közösség folytatódását a birodalom fennmaradásával. Ehelyett ahhoz fogtak hozzá, – többnyire nem is teljesen felismerve, hogy mit tesznek –, hogy a közösség olyan új formáit alakítsák ki, amelyekben belül az erkölcsi lét fenntartható úgy, hogy az erkölcsiség és a civilizáció is túlélhesse a barbárság és a sötétség elkövetkező korszakát.”* Kikre gondolt itt ez a skót filozófus? A bencés szerzetesekre gondolt, Szent Benedek követőire gondolt, amely a szövegből egyértelműen kiderül. A párhuzamot befejezve azzal fejezi be a könyvének az első kiadását, hogy nem Godoravárunk, hanem egy új a történelmitől eltérő Szent Benedekre. Ahogy Szent Benedek annak idején létrehozta ezeket a szerzetesi közösségeket, amelyek segítették az erkölcs túlélését és mellesleg még a civilizációt is, a középkori bencés monostorok őrizték meg a római, görög műveltségnek a maradványait – sokszor nem is értették miket írnak le, – de leírták Horatiust, leírták Catullust és leírták sok egyházatya szövegeit. Ugyanígy a mi korunkban is, – ami más, mint egyfajta római birodalom korszaka – egy hasonló alakra várunk, aki szintén közösségeket hozna létre, amelyek értékeken, erényeken alapulnak, kivezetnék az erkölcsi válságból világunkat. MacIntyre erről elég régen írt, de csak 1999-ben jelent meg a könyve Magyarországon, amelyet

már 1981-ben adott ki. Ennek már 40 éve és nyilván Rod Dreher sem mostanában olvasta, de megragadt benne ez a gondolat. Ez a benedeki opció, hogy közösségeket hozunk létre. Mivel a nagy egészet, a birodalmat, vagy az államot nem tudjuk megváltoztatni, de hozunk létre közösségeket, iskolát, faluközösséget, egy egyesületet, egy szerzetesi közösséget és az értékeket, az erényeket ott ápoljuk és adjuk tovább. És azt is mondja az amerikai szerző az amerikai keresztényeknek, hogy ez túlélési terv, túlélési stratégia. Ezt mondja ki az alcímben „Túlélési terv keresztényeknek egy kereszténység utáni világban”. Ez a cím azt jelenti, hogy egy olyan nemzetben – az amerikai nemzetről van szó – ahol a kereszténység visszavonulóban van, a keresztényeknek milyen stratégiát kellene kialakítani. A stratégia itt nem azt jelenti, hogy a másikat megtámadjuk egy aknavetővel, hanem azt jelenti, hogy milyen túlélési tervet alakítsunk ki, a saját magunk számára. Egy picit csaltam itt is, amikor ezt lefordítottam, mert ez a könyv amerikaiaknak íródott, de gondolom ez nem csak amerikai probléma, hogy a kereszténység visszavonul a világból, de ezt valahogy túl kéne élnie, ami Magyarországon is probléma. Az a tény, hogy ezt a könyvet nagyon sok nyelvre lefordították, mielőtt magyarra is lefordították volna, – megjelent franciául, németül, koreaiul, szlovákul és csehül – önmagában azt mutatja, hogy ez a könyv másoknak is érdekes, nemcsak az amerikai nemzet tagjainak, ezért így fordítottam, hogy a mai világban, a kereszténység utáni világban, hiszen az egész világhoz szól ez a könyv.

Tulajdonképpen a cím, meg az alcím is arról szól, hogy előre vetítse a könyv tartalmát. Röviden Dreher azt mondja, hogy ebben a világban – vagy abban a nemzetben, ahol ő él – ahol a kereszténység visszavonult a közéletből és a kultúrából is egyre inkább, ott csak úgy tud túlélni, ha vannak olyan közösségek, amelyek komolyan gyakorolják a hitet. Azt is lehet mondani, hogy alternatív társadalmat kell építeni. Nem azt jelenti, hogy nem vesszünk részt semmiben, de tudomásul vesszük azt, hogy nem mi mondjuk meg, hogy mi legyen a nagypolitikában, kultúrában, közéletben és így tovább. Egyre kevésbé tudunk befolyásolni egy csomó dolgot, továbbá el is kell majd szenvednünk minket sújtó eseményeket. A cél, hogy egy olyan alternatív társadalmat hozunk létre, megmutatva, hogy másképp is lehet élni, mint ahogy azt a nagy közösség teszi.

Ideírtam egy régi címet, amely 1990-ben jelent meg egy német szerző tollából – „A Názáreti Jézus – Mit akart és ki volt ő?” Milyennek akarta Jézus a közösséget? A keresztény hit társadalmi dimenziójáról Gerhard Lohfink – aki az Újszövetség professzora volt hosszú ideig –, azt hangsúlyozza az

Újszövetség alapján, megvizsgálva az Evangéliumot, hogy valójából az volt Jézus szándéka, hogy olyan közösségek jöjjenek létre, amelyek képesek legyenek egy alternatív társadalom felmutatására. Amit Dreher mond, az nagyon összecseng az evangéliumi üzenetek lényegével. Bár az egyháznak, a keresztény közösségnek mindig ilyesmire kellene törekednie, de nyilván egy olyan helyzetben, amikor nem tudjuk a társadalom egészét befolyásolni, mert az nem követ bennünket, akkor érdemes ezt még inkább komolyabban venni, tudatosítani. A cél, hogy meg kell újítani a keresztény közösséget, hiszen sokféle közösséget lehet létrehozni nemcsak a szentmise vagy a gyülekezet közösségét. Ezt is hangsúlyozza Dreher, hogy a szellemi, erkölcsi ellenállással és a vendégszeretettel kell foglalkozni, egymást kell befogadnunk. Gazdagodni kell egymás által és kialakítani egy olyan hálózatot, amire tudunk számítani, amiben lehetséges létezni. A magyar kiadáshoz a szerző külön előszót írt, időben pontosan az előző amerikai elnökválasztás alatt. 2020 novemberében azonban azt írta a szerző, éppen választás előtt, hogy ezt várjuk meg, mert az eredmény függvényében – hogy Donald Trump elnököt megválasztják-e, vagy sem – ő új előszót akar írni. Ilyen még soha nem volt az életemben, hogy az amerikai elnökválasztástól függött volna egy munkám. Akkor vártam még, aztán a magyar olvasók számára külön írt egy kis előszót az elnökválasztás után. Magyarul 2021 májusában jelent meg a könyv. A bevezetés **Az ébredés** címet viseli, és az előadásnak is ugyanezt a címet adtam: „Itt az idő, hogy felébredjünk az álmainkból”, ami egy idézet Szent Benedek regulájából. Az író arról ír, hogy hosszú időbe telt, amíg rájött amerikaiként, hogy mire számíthat a politikától, illetve mire nem számíthat, hogy egyáltalán rábízhatja-e jó szívvel egy amerikai konzervatív keresztény a saját közössége, értékei és életfelfogása képviselését egy konzervatív kormányzatra. A könyvben a republikánus pártról volt szó, Trump elnök a republikánusokat képviselte, de Ő se tudott sok mindenen változtatni. Dreher a saját ébredéséről szólt, amikor arra ébredt rá, hogy mit is kellene tenni? Hogyan is kellene tovább menni? Nem a politikában kell bízni, hanem valami más felé kell tájékozódni. Az első fejezetben – **A vízözön** – kapcsán fölidézi azt, hogy jó pár évvel ezelőtt Délen egy nagyon nagy esőzés volt, hurrikánnal együtt. Akkor nagyon sokan lettek hajléktalanok. A baptista szeretetszolgálat ment el Louisianába és próbált segíteni. Dreher akkor önkéntes segítő volt a családjával együtt. Úgy gondolta, hogy talán ezer évenként fordul elő ilyen nagy eső. A meteorológusok számíthattak rá, hogy a vízözönhöz mérhető időjárási esemény történik. Nyilvánvaló, hogy ez a fejezet egyben egy példabeszéd is. Hiszen válság van, amire lehet szá-

mitani, de nem tudjuk, hogy mikor jön. Előbb-utóbb itt a kérdés, hogyan éljük át és túl a nagy áradást. A szerző azt mondja, hogy a keresztényeknek fel kell készülnie egy természeti katasztrófára, de inkább attól kell félnie, hogy a társadalom egyre inkább elidegenedik a kereszténységtől, és egyre inkább ellenük fordul. A szerző érzékeli a válság közeledtének jeleit. A második fejezet **A válság gyökerei** címet viseli. Ezt a fejezetet nem könnyű megérteni, mert nagyon sok filozófiai és teológiai eszmefuttatás van benne. Melyek a válságok okai? A szerző elmékedésében visszamegy egészen a középkor végéig, hogy mi minden történt a késő középkor óta, milyen szellemi változások mentek végbe, hogyan változott az emberek gondolkodás módja. De azt kell mondanom, hogy bár ez egy nagyon rövid fejezet, Dreher elég alaposan utána nézett a dolgoknak. Miután a válság gyökereit feltárta, és azt boncolgatta, hogyan jutottak ide az amerikai keresztények, akkor írt a benedeki reguláról. Nem csak elméletben írt róla, hanem el is ment Norciába, Szent Benedek szülővárosába. Norcia neve ismerős lehet számunkra, mert négy évvel ezelőtt 2016-ban több nagy földrengés volt ott. 2016. október 30-án Olaszországban legerősebb földrengés csapott le. Én akkor Rómában a bencéseknél voltam, emlékszem, hogy Rómában lezárták a metrókat. Nagyon ijesztő volt, hogy egyszerre bemozdult minden. Norcia azonban sokkal közelebb volt az epicentrumhoz. Egy gyönyörű szép középkori Szent Benedek bazilika súlyosan megsérült, a kolostor romhalmazzá vált és csak a homlokzat maradt meg. A norciai nemzetközi közösséget az író nagyon jól ismeri. A velük készített beszélgetések újra és újra visszatérnek, átjárják a könyvet. Amikor arról ír a könyvben, hogy mit jelent a bencés élet, mit mond a regula, akkor nem csak arról van szó, hogy leemelte a polcra a regula szövegét, hanem hogy elment oda, látta őket és velük imádkozott és beszélgetett. Megszerette ezt a közösséget. Volt más bencés közösségnél is, de a norciai közösség lett a legfontosabb kapcsolódási pontja. A norciai közösség az utószóban megint előkerül. Amikor a könyvet befejezte, akkor már a földrengésen túl voltak és ezért a földrengés utáni megújulás esélyeiről elmélkedik. Elég szépen bemutatja bencésésként. Mindent megpróbáltam megkeresni a regulából a buzgóbb olvasók számára, hogy honnan idéz, de elég alaposan ismeri a regulát és nem nagyon lő mellé. A következő **Újfajta keresztény közélet** című fejezetben beszél egy újfajta közösségről. Hogyan kellene megújítani közösségeinket, mire kellene figyelni a közéleti viszonyokban a benedeki minta alapján. **A keresztény falu eszménye** című fejezetben nem feltétlenül faluról van szó, vagy akár városrészről is. Arról van szó, hogy az egyfajta gondolkozású emberek, egymás mellé költözzenek és

egy kis közösséget alakítsanak ki. **Az oktatás, mint keresztény képzés** című fejezetben beszél az oktatásról, a nevelésről, de mindenképpen arról, hogy – nem tudom egy szóval visszaadni, – hogy az a klasszikus hagyomány, amire az amerikai kultúra és a mi kultúránk is épült, hogy olvassuk el a múlt nagy szövegeit és okuljunk azokból. Lássuk meg a példaképeket és kövessük azokat. Amikor oktatásról van szó, akkor a nevelésről is szó van. Angolul az edukáció szó szerint azt jelenti, hogy kivezetni. A fiatal, a gyereket ki kell vezetni abból az ártatlanságból, amiben van, mert a gyerek nem rossz és nem jó, hanem ártatlan, nem tud még jó lenni, mert nem tud rossz se lenni. Később már tud, de ki kell abból vezetni és be kell vezetni az emberi közösségbe. Be kell vezetni abba, hogy hogyan kell beszélni, hogyan kell viselkedni, hogyan nem szabad viselkedni, mire kell figyelni stb. Ez az edukáció eredeti jelentése. Arról van szó, hogy nem csak elméleti tudás anyagot adunk át a diákoknak, hanem formáljuk a gondolkodásukat, formájuk a jellemüket is. Tehát ebben a fejezetben arról is szó van, hogy milyen legyen a keresztény iskola. Példákat kapunk erre, megint nem csak elméleti fejtegetésről beszélhetünk, hanem amerikai példákat kapunk és európai – többek között olasz és cseh példákról is olvashatunk. **A Kemény munkára készülődve** című fejezetben a szerző a munka világáról ír. Milyen munkahelyekről szorultnak ki a keresztények és milyen munkahelyek megszerzését kell elérni? Amikor Dreher arról ír, hogy visszaszorulnak a meggyőződésük miatt az emberek munkahelyekről Amerikában, akkor ez szinte hihetetlen a szabadság hazájában.

Az utolsó két fejezet is nagyon fontos. A 9. fejezet – **Érosz és az új keresztény ellenkultúra** – a mai kultúráról szól, amit átjár a szexualitás és az erotika. Ez hihetetlen problémát hoz magával, de nem csak a pornográfiáról van itt szó. Hogy lehet ennek ellenállni, hogy lehet itt normális embernek, kereszténynek megmaradni. Nyilván ez megint szorosan összefügg a nevelés kérdésével és összefügg szorosan az internetnek, a mobil telefonoknak, a modern technológiának a kérdésével, amiről az utolsó fejezet szól. **Az ember és a gép** fejezet fordításának még csak a kézírata készült el, amikor Bakos atya ezekről a kérdésekről lelkigyakorlatot tartott tanároknak a budaörsi Szent Benedek iskolában. Arra gondolt, hogy ez nagyon fontos lett a mai fiatalok számára, mert ezen területen az a tapasztalat Amerikában, hogy ijesztő anomáliák jelentek meg, amelyeknek súlyos következményei is lettek, mert az emberek egyszerre csak a saját lelkiismeretük szerint cselekedtek. Amikor Dreher arról ír, hogy visszaszorulnak a meggyőződésük miatt az emberek munkahelyeikről, elsőre az ember azt hinné, hogy kísértetet lát. De ő él

abban a világban és sajnos a világ így működik. Ebben a fejezetben olvashatjuk, hogyan lehet a munkában is egymást támogatni, egymásra, keresztényekre épülő munkahelyeket létrehozni, ha a keresztények kiszorulnak bizonyos munkahelyekről, vagy szakmákból. Bakos atya a továbbiakban őszintén beszélt azokról a hatásokról, amelyek fordítási munka közben fogalmazódott meg benne. A könyv stílusa közvetlen, szenvedélyes és olvasmányos. Az író maga, Rod Dreher azért is rokonszenves, mert egy világi emberről van szó, aki először is elolvassa a regulát, megismerkedik a szerzetesi élettel, és abból próbál olyan tanulságot megfogalmazni, amit magával vihet és oda tehet egy keresztény család asztalára, odaadhat egy keresztény közösségnek is. Továbbá Rod Dreher személyében keresztény szerzőről van, aki elkötelezett hívő ember, konzervatív, de úgy konzervatív és úgy keresztény, hogy érzékeli a kettő közötti feszültséget, ami nemcsak csak Amerikában, hanem nyilvánvalóan másutt is így van a világban, azaz, hogy a konzervatív politika nem tud minden kérdést megoldani, akkor sem, ha a legjobb emberekkel politizál, mert a konzervatív politikusok sem mindig Grál lovagok.

A szerző az általa elgondolt jövőkép szerint azt üzeni az olvasónak, hogy az a bizonyos „Szent Benedek”, aki majd létrehoz olyan közösségeket, amelyek átmentik az értékeket, az lehet, hogy Te leszel, kedves olvasó. Gondold végig! Lehet, hogy neked kell olyan „Szent Benedeknek” lenni, aki a környezetét prokreativitásra, vagy proaktivitásra sarkalja! A szerző azt szeretné, hogy legyenek új keresztény közösségek, mint férfiak klubja, baba-mama klubok, hittanos csoportok, Szent Mónika közösségek stb. Itt említhető meg A Morus Tamás Egyesület is, amely immár több mint 30 éve működik és értékeket felmutató közösséggé vált. Időszérű-e a könyv Magyarországon? – ezt a kérdést teszi fel Bakos atya. Mennyire időszérű ez a könyv, itt és most, Magyarországon, számunkra? Hiszen nem nekünk íródott ez a könyv, hanem az amerikaiak számára. Amerika egyfelől a nyugat része és föl lehet tenni a kérdést, hogy a nyugat, a nyugat kultúrája, amelyet a mi kultúránk is tekintünk, az jelenleg egyre inkább maga ellen és a keresztény gyökerei ellen fordul. Vizsgálandó, hogy mennyiben igaz ez most Magyarországon? Az atya előadásában számos nyugati példát sorolt fel, ami arra mutatott rá, hogy bizonyos dolgokról nem szabad beszélni, és bizonyos értékekért nem szabad kiállni. Nagyon erőteljes mozgalmak tűntek fel, melyeknek elméleti háttere rendkívül zavaros. Feltűnik az új marxizmus, a posztmodern dekonstrukció, és a gender- illetve a társadalmi nemek elmélete. Ezek nem ártalmatlan dolgok, tényleg hatnak és nemcsak egy-egy nagy

botrányban hatnak, hanem áthatják a politikát, áthatják a szórakoztató ipart, áthatják az oktatást, az üzleti életet. Azt is látnunk kell, hogy a vallási tanítás, a vallási szimbólumok jelentése ma már nem magától értetődő az emberek számára. Nem az emberek felelőssége ez, vannak tanárok, papok, meg a művészek, akiknek ezt életben kell tartaniuk és magyarázniuk kell

a vallási szimbólumokat és jól használni. A vallásgyakorlat is visszaszorul. A számokat elemezve, látjuk, hogy keresztelesek száma COVID után felugrott, mert egy ideig nem lehetett keresztelni. De ne essünk túlzásokba, a házasságkötések száma is csökkent. Úgy gondolom, hogy nem szabad mellünket döngöztetve mondani, hogy mi keresztény ország vagyunk. Szerintem itt is időszerű ez a könyv. Itt az óra, hogy fölébredjünk az álomból.

K Ö S Z Ö N Ő M A M E G T I S Z T E L Ő F I G Y E L M Ű K E T .

Az előadás után agapé keretében megünnepeltük egyesületünk 30 éves fennállását tortával, tűzijátékkal. (21.,22.,23.,24. kép)

2022. július 27-31.

Kelenföldi Szent Gellért Plébánia Nagytábora

Verőce, Csattogó-völgy

A Nagytábor! 5 év után, a templom 30 éves felszentelésének évében a plébánia ismét megszervezte a tábort. A táborozásban több, mint 250-en vettünk részt, apróságoktól felnőttekig. Az egyesülettől négyen voltunk a táborban, akik vállalták a tábori életet. Minden nap remek programok voltak. Külön a kicsiknek, külön a tizenéveseknek, és külön a felnőtteknek. Három remek előadást is hallgathattunk, Nagy Bálint jezsuita szerzetestől, Béri Renátó karmelita szerzetestől és Kelemen Imre atyától. A pihenés mellett lelkileg is feltöltöttünk e pár napban. Jó volt a találkozni a tábor lakóival, a régi ismerősökkel, és új barátságok is kötődtek. Fantasztikus volt az a sok fiatal, akik lelkesen részt vettek a tábor életében. Köszönet a szervezőknek, köszönet azoknak a fiataloknak, akik a szentmisék alatt zenei szolgálatot ellátták és mind azoknak, akik szolgálatukkal biztosították a tábor biztonságát. Külön köszönet Riesz Domonkos atyának, aki fantasztikus munkájával ilyen sike-

2022. szeptember 23. Kopjafa koszorúzás

Őrmezői Általános Iskola udvarán, Szent Gellért napján, idén is megkoszorúztuk a Szent Gellért tiszteletére felállított Kopjafát. Egyesületünk részéről és az iskola diákjai szép számmal vettek részt az ünnepségen, valamint

res táborot hozott létre!! Mindvégig kellemes nyári meleg volt, de az utolsó két napban megjött frissítő eső is. Nem véletlenül hívják ezt a helyet Csattogó völgynek, bizony rendesen menydörgött az ég.

Napsugár Óvoda kis óvodásai is eljöttek a megemlékezésre. Az általános iskola növendékei most is szép ünnepi műsorral készültek, melyben megemlékeztek Gellért életéről. A gyerekek énekükkel is emelték a nap hangulatát. Az igazgatónő, Ujkériné Diviák Mária mindig gondot fordít rá, hogy minden évben újabb és újabb tanulók vegyenek részt a megemlékezésen. Vendég H. Zsolt, a Közakarat Egyesület részéről a koszorúzások fő szervezője rövid beszédet tartott, majd ezt követően az egyesületünk elnöke Szalánczi Gabriella Gellért püspök életéről rövid anekdotát mondott el. Az ünnepi beszédek után Kelemen Imre Atya megáldotta a jelenlévőket és a Kopjafát. Majd az általános iskola diákjai, a Napsugár óvoda óvodásai és Egyesületünk elhelyezték koszorúikat a Kopjafa tövében.

Kedves Ünneplők!

Múlt évben a Szent Gellért napi megemlékezésen Gellért püspök életének azon részéről beszéltem, amikor a király elé járulva jelentette, hogy tanítványa, Imre hercegnek tanítását befejezte. Ezt követően így ír egyik élményéről új hazájában. „Talán egy hetet is elidőztünk Szent Márton hegyén, s oly jól éreztük magunkat, hogy legszívesebben mindörökre ott maradtunk

volna, ebben a boldog és termékeny csendben, ahová légyzümmögésként hatolt csak fel a munkás világ zaja, s ahol néha még a virágok nyílását is hallani véltem az apátság gyümölcsöskertjében. Azt hiszem ez volt életem legszebb tavasza, mintha az Édenkert egy pillanatra a földre került volna. Úgy vélem, ekkor lehettem testi és szellemi erőmnek is a csúcspontján, és bizalommal tekintettem második hazámnak a jövője felé. Második Hazám? Akkor még nem, de most már békén mondhatom akár elsőnek is: Velence elsüllyedt az időben, néha azt hiszem, már csak álmomban leszek újra Gerhardus Saredo velencei polgár, a Szent György kolostor apátja. Ezen a szelíd vidéken szerettem volna élni Romuald példájára, szerzetestársak között mégis remeteségben. Ekkor fogamzott meg az elképzelés, hogy a Bakony hegység irdatlan rengetegében, mely ide csak néhány órai járás nagyjából egyforma távolságban Veszprémtől és a Szent-hegytől, ha Isten és a király is engedi. Igaz, a barátok emlegettek még szebb helyeket is, a csöndességet jelentő Tihont, a Bolotin partján. A nagy tavat csak később láttam meg, s nem hiába nevezik mocsarasnak: fentről ránézve gyönyörűséges, de megközelíteni igen nehéz és fáradságos bármely oldalról, s nagy szűnyog és bögölyrajokat kell hozzá elviselni. Bár a szűnyogokat is Isten teremtette, ki tudja, milyen titkos céllal, talán a békáknak eledel gyanánt, de tény és való, hogy folytonos vakaródzás és csapkodás közben imádkozni és elmélkedni, ha nem is teljességgel lehetetlen, de mindenképpen zavaró.” (forrás: Szentmihályi Szabó Péter: Gellért)

2022. október 5.

A Nemzeti Örökség Intézete a Nemzeti Gyásznaphoz kapcsolódóan október 5-én Kazinczy Lajos honvédezredesnek a 15. aradi vértanú emlékhelyének avatóünnepségét szervezte meg.

Az Egyesületünk az avatóünnepségen és az aradi vértanúk emlékére szervezett különleges sétán vett részt, ahol Szabó Viktor történész vezette a megjelenteket. Kazinczy Lajos emlékhelyének avatóünnepsége előtt a Kossuth-Mauzóleumnál ünnepi beszédet mondott Móczár Gábor a Nemzeti Örökség

Intézete (NÖRI) főigazgatója, majd ezután a Madách színház művészei a „Tizenötödik” című musicalből három részletet adtak elő. Ezt követően a résztvevők az emlékhely leleplezése után elhelyezték a tisztelet virágjait. Kutatások szerint Aradon október 6-án főbe lőtt, illetve felakasztott tizenhárom vértanú mellé még négy vértanút lehet az aradi vértanúk sorába venni. Az elsőként kivégzett **Ormai Norbert** honvédezredes, az október 25-én

agyonlőtt Kazinczy Lajos ezredes és az 1850. február 19-én utolsóként kivégzett Ludwig Hauk alezredes mellett helyet kell, hogy kapjon a nagy perben el nem ítélt, s az aradi börtönben nyomorúságos körülmények közepette elhunyt Lenkey János honvéd tábornok is. Ormai Norbert 1848. októbertől Kossuth Lajos mellett őrnagyi rangban szárnysegéd lett. 1848. december végén megbízták egy vadászezred felállításával. 1849. márciustól ezredessé

léptették elő, s a honvéd vadászrezdek főparancsnokává és főfelügyelőjévé nevezték ki. Ormai ezredes 1849. augusztus elején benyújtja lemondását, de a császári hadbíróóság előtt ezzel a lemondással hiába védekezett mert egy-napi tárgyalás után kötél általi halálra ítélték és az ítéletet azonnal végre is hajtották augusztus 22-én. **Ő lett a 14. aradi vértanú. Kazinczy Lajos** nemesi származású kazinczi és alsóregmeczi Kazinczy család sarja. Apja, kazinczi és alsóregmeczi Kazinczy Ferenc (1759–1831), anyja, gróf szendrői Török Sophie (1780–1842) volt. Kazinczy 1848 tavaszán jelentkezett a szerveződő honvédségbe. Augusztus végéig részt vett a délvidéki harcokban, majd főhadnagyi, később századosi rangban Ivánka Imre váci nemzetőr táborának segédtsíztje lett. Buda feladása után Perczel Mór hadtestébe osztották be és 1849. január 11-étől alezredesi rangban a Császári és Királyi 1. V. Ferdinánd Huszárezred parancsnokává nevezték ki. Egységével harcolt a szolnoki és a ceglédi ütközetekben. A tavaszi hadjáratban Klapka György hadtestében volt dandárparancsnok. Világosi fegyverletétel hírére – az erdélyi hadsereg hozzá csatlakozott maradványaival – augusztus 24-én Zsibónál Grotenhjeml orosz tábornok csapatai előtt tette le a fegyvert. Az oroszok átadták Eduard Clamm-Gallas altábornagy császári csapatainak és az aradi haditörvényszék elé került. A tizenhárom aradi vértanú kivégzésének napján már folyt ellene a bírósági tárgyalás. A Carl Ernst törzshadbíró által vezetett bíróság úgy vélte, hogy a Kazinczy mellett szóló tények – nem volt tábornok, csak egy napig volt hadtestparancsnok és előnyös harcászati helyzetben tette le a fegyvert – csak kegyelmi eljárás útján vehetők figyelembe, ezért teljes vagyonek Kobzárásra és golyó általi halálra ítélte. Az ítéletet Haynau jóváhagyta és október 25-én Kazinczyt az aradi vár sáncárkában agyonlőtték. Kivégzésekor még csak néhány nappal múlt huszonkilenc éves. **Őt a tizenötödik aradi vértanúként szokás emlegetni. Ludwig Hauk** osztrák származású honvéd alezredes, az 1848–49-es forradalom és szabadságharc egyik katonáját tekintjük a **16 aradi vértanúnak**. Ludwig Hauk 1813 és 1826 között szolgált a császári-királyi hadseregben, hadnagyi rangot ért el. 1826-ban rangjának elvesztése mellett leszerelt. 1848-ban részt vett a márciusi bécsi forradalomban, utána a Constitution című újságot szerkesztette. Az 1848. októberi bécsi felkelés során számos cikkel biztatta a felkelőket az ellenállásra, és részt vett a Corps d'élite nevű csapat felállításában is. Ez a hadtest október 25-én felvette a harcot a Bécsre támadó császári és királyi csapatok ellen. Hauk a felkelés elbukása után bujkált, majd sikerült átjutnia Magyarországra és Pestre menekült. Kossuth pártfogásával a magyar honvédsereg tsíztje lett. Haukot távollétében már a bécsi forradalomban játszott

szerepéért is 12 év fogházra ítélték. Elfogatása után Pestre szállították. Johann Franz Kempen altábornagy, a budai katonai kerület parancsnoka Bécsbe akarta szállíttatni, de Euthym Nedelkovich törzshadbíró ezt ellenezte, véleménye szerint, mint volt honvédtisztet, Hauk ellen az eljárást Pesten vagy Aradon kell lefolytatni. Végül 1849. december 11-én Julius Jacob von Haynau elrendelte, hogy Aradra szállítsák. Aradon először 1849. december 22-én, majd 1850. január 25-én hallgatták ki. Január 28-án a vád felségárulásért és fegyveres lázadás bűnéért halálos ítéletet javasolt, és ezt követően január 31-én a hadbíróóság halálra ítélte. Az eljárásrendnek megfelelően az ítéletet felterjesztették Pestre, ahol Haynau tábornagy február 8-án megerősítette azt. Felix Schwarzenberg miniszterelnök a korábbi kivégzések által keltett nemzetközi felháborodás miatt ugyan azt javasolta Haynau-nak, hogy Haukot ítéljék kegyelem útján 20 év várfogságra, de Haynau ezt nem vette figyelembe. Február 18-án a hadbíróóság kihirdette az immár jogerős ítéletet, és másnap, **1850. február 19-én kivégezték. Lenkey János** a tsíztí iskola utászkarának elvégzése után 1822-ben lépett a császári hadseregbe. Sztaniszlóban történt lengyel forradalmi megmozdulás leverése miatt összeütközésbe került parancsnokával, majd ezt követően 1848 májusában századával kalandos körülmények között Magyarországra szökött. Az osztrák hadügyminisztérium követelte Lenkey megbüntetését, a magyar közvélemény azonban lelkesen a szökött katonák mellé állt. A megoldás végül az lett, hogy a századot büntetésül beosztották a szerb felkelők ellen felállított seregbe. A század becsülettel végig harcolta a délvidéki háborút, ezért jutalmul Lenkey Jánost októberben ezredessé léptették elő. 1849. március 15-én tábornokká léptették elő és a komáromi várórség parancsnokává nevezték ki. A világosi fegyverletétel után cári, majd osztrák fogságba került. Ő is az aradi vértanúk perének egyik vádlottja volt, de amikor pszichés betegsége egyre inkább elhatalmasodott rajta, az eljárást megszüntették ellene. Elborult elmével az aradi vár börtönében halt meg 1850. február 7-én. **Ő a 17. aradi vértanú és sírja ma szülővárosában**, Egerben van.

A négy aradi vértanú életének ismertetése után folytattuk sétánkat az 1848/49-es szabadságharcosok sírjainál. Sírja előtt emlékeztünk meg **Maderspach Károly özvegyéről**. Az özvegyet Haynau Ruszkabányán 1849. augusztus 23-án megvesszőztette. Amikor Maderspach Károly ezt a szegényteljes megaláztatást megtudta, öngyilkos lett. **A 9-ek oszlopa**, tragikus helyszíne a szabadságharc leverésének. Itt helyezték el kilenc aradi vértanú özvegyeinek földi maradványait. Felirata: *„Hazánk önállósága és függetlensége 1849-ben az önkényuralom által kivégeztetett e sírban együtt hamvadó*

kilenc vértanújának Emlékül – elnyomott helyzetünk helyett a honleányi kegyelet. Emlékoszlop áll **Herceg Mieczysław Korybut Woroniecki** lengyel főnemes, katona tiszteletére. Alezredesi rangban a magyarok oldalán harcolt az 1848–49-es forradalom és szabadságharcban, s az ő nevéhez kötődik az első honvéd vadászalakulat felállítása. A szabadságharcot követő megtorlások idején az osztrák hadbíróság őt is halálra ítélte, és 1849. október 20-án Pesten kivégezték. Végül tisztelegtünk három aradi özvegy, Damjanich Jánosné, Lázár Vilmosné, Schweidel Józsefné sírjánál. (32.,33.,34.,35. kép)

2022. október 22. Zarándokút Péliföldszentkeresztre és Esztergomba

Ez évi második zarándokutunkon, a plébánia szervezésében, amelyen tizen vettünk részt az egyesületből, természetesen nagy busszal mentünk, mely, mint mindig tele volt. Első utunk Péliföldszentkeresztre vezetett. Ez a kis település Bajót község része Komárom-Esztergom megyében. Péliföldszentkereszt országosan ismert búcsújáróhely, a megye egyik leglátogatottabb kegyhelye. A templom legnagyobb kincse egy pici szilánk, mely a hiteles okirat szerint az Úr Jézus keresztfájából való. Az 1732. évi Canonica Visitatio feljegyzései alapján a templom lelkésze egy püspöki pecséttel lezárt kristályüvegben őrizte a szent kereszt pici részecskéjét, de hitelességét nem

tudta igazolni. Végül XIV Benedek pápa igazolta 1735-ben. Canonica Visitatio jegyzőkönyv írja le, hogy 1730. május 30-án egy sántán született gyermek itt csodálatosan meggyógyult. A kegyhelyet 1913 novemberétől Don Bosco Szalézi Társaság vette át. Zarándokutunk szentmisével kezdődött, melyet templomban Imre atya mutatott be. A szentmise után végig jártuk a kálváriát, mely egyben az újonnan elkészült Öröm útja is. A Lourdes-i Szűz Mária barlangnál és a forrásnál fejeztük be sétánkat, ahol egy rövid imát is mondtunk.

Ezután irány Esztergom. Először a Szent Adalbert Központban megebédeltünk, és utána mentünk a bazilikába, ahol vezetéssel végig jártuk a kincstárat, az

altemplomot, majd a panorámateraszon pihentünk meg. Meg kell jegyezni, hogy vezetés szenzációs volt, a hölgy, vezetőnk óriási tudással rendelkezik, és sok érdekességre hívta fel a figyelmünket. Jelenleg a kincstár a főszékes-egyház legértékesebb művészeti emlékeinek tárháza. Sok darabja nemcsak a főpapi liturgia fényét emelte, de nemzeti vonatkozásban is fontos emlék. Erre jó példa, hogy az esztergomi kincstárban található a királykoronázás liturgikus kellékei. Ennek oka igen egyszerű. Ahhoz, hogy valaki hivatalosan Magyarország királya legyen, egyik feltétel az volt, hogy az esztergomi érsek koronázza meg. A gyűjteményben található két különleges kehely is. Az egyiket 1856. augusztus 31-én használta Scitovszky János a bazilika felszentelésénél, a másikat pedig II. János Pál pápa adományozta a Kincstárnak 1991-es látogatása alkalmával. Külön érdekesség, hogy a kincstár néhány darabja mai napig emeli a szentmisék fényét. A tárlókban helyet kaptak a magyar történelemben fontos szerepet játszó főpapok: Bakócz Tamás, Pázmány Péter, Szelepcsényi György, Simor János személyéhez köthető, művészileg is nagy jelentőséggel bíró ötvös, és textiltárgyak is. Az altemplomban Mindszenty József bíboros sírjánál imádkoztunk mielőbbi boldoggá avatásáért, továbbá több érsek és főpap szépen kivitelezett sírját is megnéztük. A Bazilika aljában kissé eldugva van egy különleges Mindszenty szobor, melyet Oroszországtól kaptuk 2014-ben. A talapzatán oroszul ez a Mindszenty József bíboros idézet áll: *„Imádkozom Istenhez egy szereteten és igazságosságon alapuló világért.”* Ez meglepetés volt számunkra. A Bazilika után, akinek még volt ereje az Esztergomi várat és múzeumot is megnézte. Haza indulás már esőben történt, de hála Istennek mindenki szerencsésen hazaérkezett. Köszönet Kelemen Imre atyának ebben az évben megtett mindkét zárandokútért!

2022. évi pénzügyi és karitatív tevékenységünk

Pénzügyi tevékenység

2022. évben is pályáztunk a Nemzeti Együttműködési Alap által kiírt pályázaton. Ennek eredményeként 295.000 forint összegű támogatást kaptunk.

A keretösszeg felhasználása még folyamatban van, mivel az elszámolás nem naptári évre, hanem 2022. április 1-től 2023. március 31-ig terjedő tartamra szól. További bevételeink a tagdíjakból, magánszemélyektől kapott adományokból, a személyi jövedelemadó 1 %-os adófelajánlásából (továbbra is közhasznú szervezetként működünk), az Őrmező ünnepen, a Weiner Leó Katolikus Zeneiskola diákjai által adott hangversenyen és az „Erzsébet kenyér” akción befolyt adományokból tevődött össze.

Karitatív tevékenység

2022. évben folytattuk a karácsonyi és húsvéti szeretetsomagok helyett az ajándék utalványok eljuttatását. Önkénteseink húsvétkor 35, karácsonykor 30 utalványt juttattak el a rászoruló családok, személyek részére.

Emlékezzünk...

2022. márciusában váratlanul elhunyt 75 éves **Dombai Sándorné, Olgika.**

Személyében ismét elveszítettünk egy nagyon kedves tagunkat. Ő volt az egyik legaktívabb tagunk, akire mindig lehetett számítani. Hiányzik! Sokat segített nekem az Úrnapi oltár elkészítésénél, mert mint képzett virágkötő nagyon értett a virágok összeállításához. Hiányzik, mint barátnő, akivel sokat sétáltam, beszélgettem. Felfedeztük együtt Budapest szépségét, új látványosságait, együtt felmentünk Jánoshegyen az Erzsébet kilátóba, pedig nem volt egyszerű se neki, se nekem leküzdeni az erős emelkedőt a kilátóhoz vezető úton abban a nagyon meleg időben. Nagy élmény volt. Végtelemül szerette családját, szerette a kis kutyáját, Áfonyát. Tudtuk, hogy nem egészséges, de mégis váratlanul ért mindenkit az elvesztése.

A kép, amelyet róla tudok mutatni 2018-ban készült egy gödöllői kirándulás alkalmával. Olgi a képen kék ruhában van, jobbján Antal Éva, balján Szollát Sándorné, Irénke áll, akik már ők sincsenek közöttünk.

S Z A L Á N C Z I G A B R I E L L A

